

מה יקות השבת

גיליון
718

פרשת
ויגש
תשפ"ו

יו"ר ע"י קהל רובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזוע שליט"א

תלמידו של פוסק הדור בעל "שבט הלוי" זצוק"ל

◆ משיחורניו של מורינו הגה"צ שליט"א ◆

מתיקות ההתמודדות עם מדת הקנאה

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

הוי דו את כל האדם לכה זכות

לכבוד מערכת מתיקות השבת, שלום וברכה. תודה רבה על הגיליון השבועי הנפלא והמאיר את עינינו. אני שולח ספור שארע לי ביולדותי ואז הוא טלטל אותי מאד וחשבתי שקדאי לפרסם אותו לתועלת הילדים וגם לתועלת המבגרים:

שמי שלמה, בן עשרים ואחת. אבי ז"ל שנפטר לפני כארבע שנים היה אדם נכה שסבל כל ימיו. אמא שלי הנה אשה משקלת וראתה. כשהייתי בן עשר נולד לי אח נוסף ששמו תיימקה. כשתימקה היה בן שנה, הוא חלה בזלזלת ראות קשה ולמשך כמה שבועות הוא אושפז בבית החולים כשעמו שהתה אמי בימים וכלילות.

אמי הייתה מוגיעה לבית פעם ביום למשך זמן מועט כדי לשרת את אבי בדברים ההכרחיים והבית היה בחובות של נקיון, כלים וכיסות.

מכיון שלא היה מי שיכבס לי את הבגדים הגיע מצב שהגעתי לבתה עם ריח לא נעים בבגדים. למזלי לידי יש חבר בשם יעקב שהיה המצטין של הכתה, והיה ידוע כילד איסטניס שנגעל גם מדברים שאחרים לא כל כך נמאסים מהם, ואני חששתי מאד מהתגובה שלו מהריח שנדף מקנדי.

כשהגעתי לבתה בכ"ד כסלו - ערב חגכה, התישבותי ליזדו וכעבר קרבע שעה הוא אמר 'אני לא מסגל', קם מהמקום ועבר לשבת כמה שלחנות אחרת. הרגשתי בושה אימה. התאפקתי שלא לבכות והעמיתי פנים כמי שלא מבין מה נעשה כאן.

<< המשך המעשה בעמוד ד

עליהם שהיו אוכלין אבר מן החי, ומתלזלין בבני השפחות לקרותן עבדים, וחשודים על העריות, ובנדאי שהיה בך חטא ליוסף הצדיק, שהרי חז"ל אומרים שהוא לקה בשלשתן, אם כן היו לאחים טענות צודקות לכאורה נגד יוסף, ורואים שבכל זאת התורה מושיבה זאת לקנאה ולשנאה.

הכשרוני שמלא בקנאה

וימקף אנו למדים בקל וחומר, שכל אדם רגיל מתמודד עם מדת הקנאה, ואל לו להחלש בדעתו מקנה, אלא יתחזק ממועשה יוסף ואחיו שבו רואים שאפילו לשבטים הקדושים הייתה קנאה, אלא שילמד ממועשה זה להזהר שלא לרדף שום אדם בגלל קנאתו.

וימצינו כן גם אצל ירבעם בן נבט, שהיה חכם גדול, עד שכל חכמי ישראל היו לפניו כעשבי השדה (סנהדרין ב). אבל קנאתו במלכות בית דוד וגאנתו העבירו אותו מדעת קונו ונרד לשפל המצב כל כך עד שאין לו עולם הבא (שם ג). וזה כולמדינו שהפטרונות של האדם עלולים לגרום לו לכשלונות, כי גדרך כלל אדם בא מפרשונותו לגאונה גדולה, שעל כן אמרו חז"ל (קדושין כב): 'טוב שברופאים לגיהנם', כי על פי רב, ככל שיש לרופא פשרון יותר טוב לרפאות, הוא מתגאה מאד ועלול להזיק במקום להועיל, ועל כן ראוי לאדם להתפלל שגם אם יצטרף בתויה להתערבות של רופא לרפואתו, שה' ישלח לו רופא טוב, שגם יודע היטב את מלאכת הרפואה, וגם שיש לו רוח טובה ושפלה, עם רצון להועיל באמת.

רק המלה ורפאנו

ואנו מתפללים בכל יום 'ורפאנו ה' ונרפא', שה' בעצמו ירפא אותנו, כי בכל יום עלולה להתפתח לאדם מחלה רח"ל, והקב"ה בכבודו ובעצמו מרפא את האדם ומבריא אותו עם

"ויגש אליו יהודה". אומר המדרש (בר"י ג, ב) "כי הגה המלכים נועדו" זה יהודה ויוסף. לכאורה יש לשאל, מדוע הקב"ה נתן מלוכה ליוסף באותו דור, הרי יהודה הוא שבט המלכות שממנו יצאה שושלת בית דוד, ואם כן מדוע מעיקרא הקב"ה לא נתן את המלוכה ליהודה אלא ליוסף?

בפרשיות אלו אנו קוראים על קנאת השבטים ביוסף ועיון המכירה, שזו הייתה צרה גדולה ביותר ליעקב, יותר מכל הצרות שהיו לו לפני כן, שבפרשת ויצא מספר על ההתמודדות שהיתה לו בבית לבן, שרמה אותו ובקש לעקר את הכל, ובפרשת וישלח מספר אף שהוא נרדף מעשו אחיו שרצה להורגו, אף אלו היו ההתמודדויות עם קשי חיצוני.

ואלו מפרשת וישב ויאלף מספר על הצרה הגדולה ביותר שהיתה ליעקב, שבתוך ביתו התעוררה קנאת האחים ביוסף עד שמקרוהו, ובכל אותן השנים שיוסף היה במצרים, נעקב הצטער והתאבל עליו.

קנאה "לשם שמים"

ויש לזעת, שאף שהשבטים הקדושים בנדאי לא היו ראוים למקשול זה כפי פשוטו, ואין לנו הבנה בעמקם של דברים, אבל ה' סבב על ידם טעות זו כדי ללמד לדורות שאם צדיקים קדושים כאלו נכשלו בקנאה, כל שפן שכל אדם אחר מתנסה עם קנאה בחברו עד שהוא מסגל לרדף אותו לחנם, והכל בטענות מצדקות שעושה את כל מעשיו לשם שמים, שכן אפילו השבטים הקדושים נכשלו בזה, שהיו להם טענות צודקות על יוסף, שהרי כל רעה שיוסף היה רואה באחיו בני לאה, היה מגיד לאביו.

והרי עיון לשון הרע שקול כנגד ג' עברות החמורות, והיה ככה גם מוציא שם רע, שאמר

פניני אגדה

• הרה"צ ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דרשיבתנו +

להושע בשלמותו

דוד מלך ישראל אומר בתהלים:
"שמחנו כימות עניתנו", ונראה לבאר
סוקו זה על פי מאמר התנא: 'איזהו
עשיר השמח בחלקו', דהנה הסבה
שהשמח בחלקו נמשל לעשיר, משום
שהעשיר ממשמש תמיד בכיסו לספור
ולמנות את הונו הגדול. כן השמח
בחלקו, ממשמש בכל עת בחלקו
הטוב שקבל מאת ה' ושמח מקדמא,
והתנא מלמדנו, שהעשיר האמתי הוא
מי ששמח בחלקו תמיד.

ומדברי חז"ל אלו אנו למדים, ששבע
האדם הוא ההפך ממדת השמח
בחלקו, שבזמן שהוא סובל מאיזו
צרה, הוא חש היטב את הצער ואת
הסבל שיש לו, והוא עשוי למשמש
בכל עת בצרותו ולהתאווג על כן, אך
לאחר מכן כשנושע מאצרתו, מהר מאד
הוא מתרגל לטוב, והצרה נשפחת
מקמו באלו לא היתה, ואינו עשוי
למשמש בישועה בכל רגע, כמו
שממשמש בכל רגע בצרה.

ולזה דוד מבקש, "שמחנו כימות
עניתנו", כלומר שכאשר נקבל את
הישועה, לא נתרגל אליה, אלא נשמח
בה בכל שעה ושעה, כמו הימים
שהיינו עסוקים בכל שעה בעניני
שהיה לנו מהצרה, ונמצינו למדים,
שהשמחה בישועה היא העסק, והיא
השלמות של הישועה.

כמו מי שפריאותו תלוייה בקב"ה לבדו, שהוא
הרופא הנאמן ואינו נצרך להיות תלוי ברפואות
של בשר ודם, ובשביל לזכות לכהן, עלינו לזכור
מעיקרה שבעל רגעה ה' מרפא את האדם שייכל
לראות ולשמע ולהתהלך בבריאות הגוף והנפש,
ויכמו שבעל לילה אנו אומרים: "נצרך אפקיד
ורחי" - שה' מרפא את האדם ומבריא אותו
ומעיר אותו בבקר עם רוח טובה, "פדיתי אותי
ה' אל אמת" - שה' פודה את האדם מקל חלי.

היטמינים הטובים, אך כאשר אדם אינו מתבונן
בחסדי ה' של בריאות גופו, הוא פגוע מרית
את ה' להביא עליו איזה חלי או מחוש, ואז
האדם נצרך לקבל את רפואתו על ידי שליח
שהוא רופא בשר ודם.

ובזה יתבאר באור נוסף במה שאמרו חז"ל
'טוב שרופאים לגיהנם', והינו שאפילו אם
זוכה האדם לרופא טוב באמת שפא לרפאות
אורו, הרי זה גיהנם עבורו, כי אין לה גן עדן

מתיקות התזכורות מהעיר שקם

טוב עצה מן הזמנים

וכן שם נחלקה מלכות בית דוד, כדי להזכיר
לירבעם שלא לשוב על הטעות של חסר
התעצות כבמעשה דינה ושלל לחזור על
הטעות של מכירת יוסף שנבעה מחסר הכנעה,
אלא יפגע למלכות בית דוד ויתעצז עם הנביא
שבאותו הדור וכה לא יפשל, שהרי 'כל הנוטל
עצה מן הזמנים אינו נכשל'.

אבל השבטים לא התעצזו עם יעקב אבינו,
אלא סמכו על חקמתם ודעתם, וזה מלמדנו
כמה יש לאדם להזהר שלא יסמוך על
כשרונותיו, ויתכן שלצד אדם כשרוני עומד
אדם שהוא פשוט שבפשוטים ומוזכח
אותו, ועליו לקבל ממנו את התוכחה, ולא
יטען ויאמר שלא נזהר לו לקבל תוכחה
מאדם פשוט שאינו צריך חקמתו, וכי
אדרבה ישמח בקו ויאמר לעצמו; וכי
עדיף לי לקבל תוכחה מאדם גדול ולסבל
מקו גם בושה גדולה!?

ככל שיש לאדם כשרונות והוא חכם ומבין
גדול, עליו להזהר ולחשש שדוקא כשרונותיו
וחקמתו עלולים להתהפך עליו לרעה, כמו
שאמרו חז"ל 'כל הגדול מתברו יצרו גדול ממנו',
לכן אדם שרוצה שהוא נחון בכשרונות, עליו
להזהר להשתמש בכשרונותיו רק כדי לעשות
את רצון ה' יתברך וישפיל להתאזר בהכנעה
גדולה לפני ה' וקה יצליח באמת.

ובענין העצה של מכירת יוסף שהיה בשכם,
מובא במקרא (סנהדרין קכ). שהוא מקום המוכן
לרפעינות, שבשכם נטמאה דינה ובשכם מכרו
את יוסף ובשכם נחלקה מלכות בית דוד, ויש
לבאר שהסבה שגלגלו משמים את הנסיון
למכור את יוסף דוקא בשכם, משום שהיה
לשבטים ללמד ממעשה דינה שהיה בשכם,
ששים הם לא התעצזו עם יעקב אבינו והרגו
את כל העיר שכם, אם פן העיר שכם היתה
אמורה להזכיר להם שלא לחזור על אותה טעות,
אלא לשאל קדם את אביהם מה דינו של יוסף.

'רופא כל בשר' ו'מפליא לעשות'

בציור שלפנינו: רואים יהודי שמספר לחבריו
בהתפעלות על הנס שה' הפליא לעשות עמו
כשהיה במקום שהתמוטט, ונצל משם לחיים ורק
עצמות ידו ורגלו נשברו, והוא מודה לה' שמרפא
אותו על ידי הרופא שהוא שליח ה'. לעמדתו עומד
היה צדיק ומתפעל לעיני תלמידיו מכוס מים
שה' נותן לו לשתיה, ומסביר להם כמה חסד
ה' יש בכל כוס מים שבו כלולה רפואה ישירה
מה' יתברך שהוא רופא כל בשר. בלי צורך לשום
רופאים וצרכי רפואה.

מדוע אמרו חז"ל הטוב שברופאים
לגיהנם, הרי לבאורה הרופא
מיטיב לנו ולמה יירש גיהנם?

על כך באמר: 'מתיקות
ההתמודדות עם מדת הקנאה'

סבב שיקבל את הנבואה משרה נדי שיקבל
מפן הנבואה.

מלך שהוא עבד

ויצחק היה מלמדם שהמלוכה שיוסף הצדיק
מבקש היא בעצם עבדות [פעו דאי תא והוית
אני נותן לך]... שעל המלך מוטל על של רבים,
ואם פן יוסף יצטרך במלוכתו לטרח בשביל
לכלכלתם, אם פן נמצא, שהאחים הם מלכים
באמת שישושים על פסאם במקומם, ויוסף
מגיש לפניהם את המאכלים ויאשר צרכם.

וימה שחלם שהם משתחווים לו, פרושו ענין של
הפרת הטוב, שפן באותם זמנים היו מכירים
טובה דרך השתחוויה, וההשתחוויה היא של
הפרת הטוב, מלמדת שיוסף הצדיק אכן ישלים
להם את כל צרכם ויתקדם בהם 'וכו מלאכתו
נעשית על ידי אחרי', והם אינם צריכים לטרח
אלא רק להשתחוו ללפני יוסף ולהפיר לו
טובה על שטורח למלאות את משאלות לבם.

הנבנע מרויח!

וכיון שלא הלכו לקבל עצה מעקב או מיצחק,
ונבדאי השבטים לא היו ראויים למכשול
זה, אלא הדבר בא למדנו שכאשר יש לאדם
קנאה או שנאה, יתעצ עם יראי ה' ויעמד
בתפלה לפני ה', ויבקש מה' שיחם ממנו את
השכל הערמומי שגורם לו לטעות לקנאות
ולשנא בני אדם, ובמקום זאת שיצפה אותו
להכנעה לפני ה' ולפני ברויחיו, כי מי שהוא
ננוע, כל הטוב בא אליו עד לפתחו, כמו הפנים
שהם מחלחלים ויורדים למקום נמוך, והפנים
מסמלים את כל הטוב שבבריאה, ואם פן מי
שהוא ננוע ונמוך, הוא זוכה שכל הטובות
גיעו אליו.

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א •

ברכה אחרונה ואשר יצר, מה קודם?

בש"ת מהרש"ל (סי צא) נשאל, לגבי
מי שאכל או שתה והתחייב בברכה
אחרונה, ולפני שברך, הצדק לבית
הפסא ונתחייב בברכת אשר יצר,
אינו מהם קודם? והשיב, שאשר יצר
יצר קודם, משיח שהוא תדיר.

והיעב"ץ בספרו מוד וקציעה (סי יא),
דן בדבריו של מהרש"ל, דמי יימר
שברכה אחרונה על המאכל אינה
תדירה כמו אשר יצר, ואדרבה, אצל
רב בני אדם אכילה ושתיה יותר
תדירה מאשר יצר, וכתב, שמכל מקום
יפה פסק המהרש"ל שיש להקדים
אשר יצר, משיח שמיד אחר הנאותו
חל עליו חיוב הלוות ולברך, ואלו
ברכה אחרונה של ברכות הננוע, פיון
שבלאו הכי עבר ומו ברכת הנאותה,
שהרי אחר אכילתו הלך לבית הפסא,
אם פן בדיו הוא לאחר אותה.

ובספר רוח חיים (סי יא) להגר"ח פלאגי
כתב, שכל שפן אם אכל משבעת
המינים, שיש אומרים שטעונים
ברכה במקום, כמבאר בשו"ע (סי
קפד א), ואם פן כשייצא מבית הפסא
ונוטל ידי, הרי קצת חל עליו החיוב
לברך אשר יצר, ואלו ברכת מעין
ש"ש לא חל עליו עד שילך למקום
שאכל, מאידך, יש פוסקים שאומרים
שברכת מעין ש"ש היא מדאורייתא,
וחמורה יותר, ואם פן יש צד לומר
שהיא קודמת לברכת אשר יצר שהיא
מדרבנן ועין עוד.

לכל אדם נשלחת משמים תוכחה מגני אדם
שסביבו, כמו דרך האשה או החרב וכדומה,
והעל הזה הוא על טוב לאדם, שיתעורר על ידו
להבין מה רצון ה' ממנו לתקן, ומי שמקבל על
עצמו את העל הזה ולא בוטח בו, הוא חוסר
מעצמו שלא יצטרך לקבל צרות גדולות יותר.

ואם נתבונן, נראה לכאורה שלמעשה השבטים
צדקו, שפן יוסף הצדיק רדף אותם ודבר בגנותם
אצל אביהם, אבל בכל זאת היתה תביעה על
השבטים להחכים ולהבין שדוקא בזכות יוסף
שמוכיח אותם, הם יכולים לזכות לשלמות
שלהם, וכיון שהם עצמם היו ננועים בדבר
וטעונים קנאה וסנאה על יוסף, הרי קנאה לן
'אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים', והיה
ראוי להם לקבל עצה מעקב על ענינו של יוסף.

אם לא מאבא אז מסבא

וגם אם נאמר שהשבטים חשבו שיעקב חלילה
ננוע בדבר, כי הרי הוא "אהב את יוסף מכל
בניו", הרי הסבא יצחק אבינו היה עדין חי,
והיה יכולים לטול ממנו עצה, ולספר לו את
כל הקורות אותם עם יוסף, ובדאי יצחק היה
נותן להם עצה נכונה קצת מה לעשות, והיה
מסביר להם שעצם הדבר שיוסף דבר עליהם
דברי גנות, יגרם להם הכנעה לפני ה'.

וימו הסתם יצחק היה מספר להם מה ארע
לאברהם אביו, אף סבל פזיזנות מנמרוד ומכל
בני דורו, ואף על ידי שרה אמנו קבל אברהם
הכנעה, בעת ששרה אמרה לאברהם לגרש
את ישמעאל, ואברהם שמע בקולה אף על
פי שהיה בעצמו גדול במעלה ממנו, והיה
יכול לקבל את הנבואה בעצמו, בכל זאת ה'

מתיקות הכנעתו של המלך

בשלמות יקם בעצמו תעלה בעיניו סגיד
ליה', וזו היתה העלילה של יהודה, שהיה
ננוע לפני יוסף.

וכך כל השבטים התנהגו בהכנעה והתודו על
עוון המכירה, כמו שכתוב: "ויאמרו איש אל
אחיו" בעקר שמעון ולוי שרצו להורגו [שפך
פרש רש"י בפסוק "ויאמרו איש אל אחיו
הזה בעל התלמות" שזה שמעון ולוי] - "אבל
אשמים אנתנו" ונשמעות המילה "אבל" כלומר
אננם עשינו פדת וכדיו עם יוסף, כי כך הבינו
שמעשים היו לשם שמים, "אבל" בכל זאת,

היינו צריכים לרחם עליו "בהתחננו אלינו" ולדון
אותו לכה וכות שמוא הוא רוצה לעשות תשובה
על מעליו חלילה, וראובן אמר: "הלוא אמרתי
אליכם לאמר אל תחטאו בלד", כלומר אננם

מכירת יוסף שכתוב בשלשים ונשה פסוקים,
ומובא במדרש (בר פה א): שבטים היו עסוקין
במכירתו של יוסף, ויוסף וראובן ועקב היו כל
אחד עסוקים בשקם ובתעניתם, ויהודה היה
עסוק לקח לו אשה, והקב"ה היה עסוק לבוא
אורו של מלך המשיח, עכ"ד המדרש. נמצא
שכל הפשלונוט כפככול שהיו ליהודה, היו נדי
להביא את מלכות בית דוד ומלך המשיח עם
הכנעה גדולה.

הודוי של גדולי האמה

ורואים לאורך כל הדרך שיוסף הצדיק היה
נסיון גדול ליהודה, שהרי אי אפשר לשני
מלכים שישתמשו בכתר אחד, ויהודה היה
צריך להכנע לפניו, ואכן הוא עשה זאת

קצת נבוא לתרץ מה ששאלנו בפתח דברינו,
מדוע יהודה שהיא שבט המלכות לא קבל
מלכה, ויש לבאר, שבדאי יהודה היה מוכשר
ביותר להיות מלך ולהנהיג, אבל באותו דור
הקב"ה רצה להעניק ליהודה את מדת ההכנעה
בשלמות, על ידי שראה פמה פשלונוט נעשו
על ידו, שהרי הוא זה שיעץ למכור את יוסף,
שהיתה זו טעות גדולה מאד, ולאחר מכן היה
את מעשה תמר, ויהודה היה צריך להשפל
ולהודות באותו מעשה.

ואף על פי שלא היה ליהודה חטא, אבל יהודה
ראה את שיש פשלונו בידו, ולכן אמר "צדקה
ממני" וקבל מפן הכנעה גדולה, וכל מעשה תמר
כתוב בצריכות של שלשים פסוקים, וכדגמת

הוא חטא, אבל הרי הוא ילד ואין עונשין לאדם לפני גיל עשרים.

יהודה הבעל תשובה הגדול

יהודה על כלנה, שלא רף כל הפרשיות האלו הוא התנהג בהכנעה, ובפרט כאן הוא לקח ערבות על בנימין, וגם כאשר היה בטיח שלבנימין גנב את הגביע בטענה שיש לו יצר של גנבה בירושה מאמו ח"ו שגנבה את התרפים של לבן, ובכל זאת הוא התנהג כלפיו ברחמינות והגן עליו ודאג לו שלא ישאר עבד עד שהיה מוכן להיות עבד במקומו, במוסר בפרשנותו.

ובתחלה יהודה אמר ליוסף: "מה נאמר לאדני מה נדבר ומה נצטדק", שהם לשונות של הכנעה וצדוק הדין, והאלקים מצא את עון עבדיך הגנו עבדים לאדני גם אנחנו גם אשר נמצא

הגביע בידו", ובה יהודה עשה ודוי לפני ה' בקו שהשנה את עצמו לבנימין, שקמו שהוא גנב את הגביע, הרי גם הוא עצמו גנב את יוסף ומכרו לעבד.

תשובה שלמה

ובפרשנותו מספר אף יהודה נגש למלחמה עם יוסף, אבל הוא נגש עם הכנעה ודבר אתו לפרטי פרטים, עד שלבסוף קבל את תוכחתו של יוסף עם כל אהיו. בעת שיוסף התגלה אליהם ואמר להם "אני יוסף", ואז "לא יכלו אהיו לענות אותו", כי הבינו שכל מה שמקורוהו וחסבו שעשו זאת לשם שמים, הפל נבע מקנאה ומשנאה, שהרי בעת הם רואים שהקב"ה הפך בו ועשה אותו למלך עליהם, ובזכות ההכנעה שקבלו עליהם, זכו בלם לעשות תשובה שלמה, בן זכנו ה' לתשובה שלמה ולגאולה קרובה, אמן.

עצה מתוקה

הקב"ה אוהב מאד אדם שקשור אלו ומשוחח אתו, כמו שלהבדיל דרך העולם היא שאדם אוהב את איש שיהו, וחז"ל אומרים שבאשר אדם עוסק בתורה, הקב"ה יושב ושונה כנגדו, לכן לפני ואחרי הלמוד זוהי עת רצון לשוחח עם הקב"ה ולומר לו: רבונו של עולם, אני באתי ללמוד אתך, ואני רוצה להיות קשור אליך בלי טרדות עולם הזה, לכן אנא תן לי פרנסה ברוח ובריאות וכל מה שאני צריך לו ולבני ביתי לילדי ולכל משפחתי, כדי שאוכל לעבודך בישוש הרעת.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, זכנו ברחמיך לאחוז כל חינו באמנות התפלה, שנאמרו בערך התפלה שבכחה לפדות את האדם מכל צרה ולזכות אותו בכל הטובות שהוא נצרך להן ברוחניות ובגשמיות. וזכנו ברחמיך לעסק בתורתך לשמה, למוד הכובי לירי מעשה של מצוות, קרבת אלמים, אהבתך וראתך, ומדות טובות, וזכנו שבעת למודנו תשרה עלינו את שכינתך ותשב ותשנה כנגדנו בתורה הקדושה, ומרב שתתענג מעסק התורה שלנו, תברך אותנו בשפע גדול של פרנסה, הצלחה והרוחה, בני חיי ומוני ריחי, מתוך בריאות וכל הטובות, כדי שנוכל להמשיך לעסק תמיד בתורתך ועבודתך בלי שום חובות וטרדות וכדי שנוכל לנצל צרכות וחסדים טובים לעמך ישראל אמן סלה.

שהיא עשתה סדר, היא ראתה את הלוט שנה שלי וקרוא את המכתבים שכתבתי ושאלה מי צער אותי?

ספרתי לה את כל מה שעבר עלי עם יעקב. ואמי שהיא אשה יראת ה' אמרה לי מיד: לעולם אי אפשר לדעת מה פגנתו של יהודי, ואסור לדון לכף חובה לפני שמבכרים היטב. והבטיחה לברר את הענין.

בערב, כשהדלקנו את שמונת הנרות ביחד עם אמא ותימק'ה, אמרתי לה: אני מכון להודות לך עם הנרות האלו גם על הנסים האישיים שלי, על אבא, על אמא, על החיים שלי, ועל תימק'ה, על שהחזרת לי אותם הביתה, ועל הבריאות שנתת לתימק'ה ולכל אחד מאתנו. אחרי ההדלקה אמא התקשרה לאמו של יעקב וספרה לה את הצער שלי. אמי עשתה זאת בזיירות רבה כדי שלא לפגע בה.

אמו של יעקב נבהלה מהחשש שבנה הלבין את פני חברו והבטיחה לברר זאת. בעבור כשהע נשמעו נמישות בידתו, פתחתי את הדלת ויעקב עמד בפתח עם ספגניות חמות ומתנה קרת ערה ששנה עבורי, התמלאתי בשמחה מכר שיעקב עזין אוהב אותי וכשקבלתי מידיו את המתנה, דמעות זלגו מעיני.

יעקב בקש לשוחח אתי בחדר. שם הוא התנצל מאד על שנפגעתי ממנו והסביר לי שהוא ממש לא התרחק ממקום מושבו בגליל. הוא אמר: כמה שאני איסטניס, חלילה וחס שאני יחליש את דעת חברי, אלא אני התרחקתי מלשבת במקום הקבוע שלי לידך - בגלל ששם נמצא החלון היחיד של הבתה, וכפי שאתה יודע במשך החיים

המושך מתיקות הניסים

כשהגעתי לבית לאספרתי לאבי האבוב מכל מה שעבר עלי, אה התפרצתי בבכי בחדר שלי בלי שאיש ידע על כה. בערב כשהדלקתי את נרות הנקה, ישבתי ליד הנרות כשעני זוללות דמעות וכתבתי בלוח שנה האישי שלי מכתב לקב"ה, וקר בתבתי רבונו של עולם, כואב לי מאד מה שבגשו אותי היום, אבל אני סולח למי שצער אותי, לכן גם אתה תתנהג אתנו לפנים משורת הדין ותחזיר לי את אמא ותימק'ה לבית כשהוא בריא וחזק. בנר שני של חנכה כתבתי לה שוב מכתב דומה וקר גם בנר השלישי.

כשהגיע ערב הנר הרביעי של חנכה, הגעתי לבתה, והפעם נדף ממני ריח הרבה יותר לא נעים וחששתי מהתגובה של בלם ואשר יגרותי בא וחברי הטוב יעקב אמר לפתע 'אני ממש לא מסגל ועבר לשלח והחרונו בכחה. הבושה שלי היתה נוראה וחצער שלי היה עמוס מאד. בערב כשהדלקתי את הנר הרביעי, כתבתי לה: רבונו של עולם, היום החנכה דלוקה בחציה וקבוי בחציה, בה חלב שלי חצוי ושבור לשנים, אני מביש בין החברים שלי, אבל אני מוחל להם, רק אני מבקש שגם אתה תמחל לנו ותשיב לנו את אמא ותימק'ה הביתה.

בנר החמישי והששי כתבתי שוב את הצער שלי על הדרך ובקשתי מה' את בקשתי. והנה בערב הנר השמיני - זאת חנכה, כשחזרתי מהחזר לבית, הפתעתי למצא את אמא ותימק'ה בבית. השמחה שלי היתה גדולה, אבל אז אמא פנתה אלי וספרה לי שחך כדי